

274: Öğrenim Kredisi Almak Caizmi?

Tarık Ebu Abdullah

8 Ağu, 2017

<https://ilimvecihat.com>

SORU

Hocam devletten öğrenim kredisi almak caiz midir? Faize giriyor mu? Açık bir şekilde ifade eder misiniz?

CEVAP

Hamd Allah'a masustur.

Öğrenim kredisi Yüksek Öğrenim, Kredi ve Yurtlar Kurumu tarafından şöyle tanımlanıyor: "Yüksek öğrenim gören T.C. uyruklu öğrencileri maddi yönden desteklemek, sosyal ve kültürel gelişmelerini kolaylaştırmak amacıyla devam ettikleri yüksek öğretim kurumlarının normal öğrenimi süresince verilen, zorunlu hizmet yükümlülüğü bulunmayan borç paradır.

Öğrenim kredisi borcu; öğrenciye normal öğrenimi süresince verilen miktarlara Türkiye İstatistik Kurumu Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksindeki artışlar uygulanarak, hesaplanacak miktarın ilave edilmesi ile tespit edilir."

Buna göre öğrenim kredisi devlet ile öğrenci arasında yapılan bir borç sözleşmesidir. Borç sözleşmesinin üç rüknü vardır. Sığa, yani icap ve kabul, sözleşmeyi yapan iki taraf ve sözleşmenin konusu, yani borç para.

Öğrenim kredisinde ilk iki rükün açısından bir mahzur yoktur. Ancak sözleşmenin konusuna gelince bir müşküle var. Zira yukarıda tarifte de geçtiği gibi "öğrenim kredisi borcu; öğrenciye normal öğrenimi süresince verilen miktarlara Türkiye İstatistik Kurumu Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksindeki artışlar uygulanarak, hesaplanacak miktarın ilave edilmesi ile tespit edilir."

Bu şu demek: Öğrencinin öğrenim kredisi aldığı zamanın içinde almış olduğu borç parayı sözleşmede belirlenmiş zamandan sonra Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksindeki artışlar ilave edilerek geri ödemeye mecburiyetindedir.

Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksindeki nedir? Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ ÜFE), belirli bir referans döneminde ülke ekonomisinde üretimi yapılan ve yurt içine satışa konu olan ürünlerin üretici fiyatlarını zaman içinde karşılaştırarak fiyat değişimlerini ölçen fiyat endeksidir.

Daha kolay anlaşılır bir dille ifade edersek: Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksindeki artışları borç paraya ilave etmek yurt içi enflasyon oranını borç miktarına uygulamaktır.

Bunun cevazı eskiden beri ulema arasında tartışılmaktadır.

Cumhur ulemaya göre bu faizdir ve caiz değildir. Zira meşru borç

sözleşmesinin konusu misli paranın geri ödenmesidir. Burada ise geri ödenecek olan parada bir ziyade var. Bu da faizdir.

Hanefilerden Ebu Yusuf (*rahimehullah*)'a göre paranın değer kaybetmesine veya kazanmasına itibar edilir ve dolayısıyla borcun geri ödenmesi gerekli olan zamanda paranın misli kıymetinde geri ödenmesi gerekir. Yani para değer kaybetmişse geri ödenecek para miktarına değer kaybına münasip bir ziyade ilave edilir.

Malikilere göre de borç paranın ziyadesiz ve noksansız bilakis misliyle geri ödenmesi lazım gelir. Ancak paranın kıymet değişimi üçte bir oranında veya fazla olursa o zaman kıymet değişimine itibar edilir ve para misli kıymette geri ödenmesi gerekir. Zira iki taraftan biri için haksız bir zarar söz konusu olmuştur.

İbni Kudame el-Makdisi (*rahimehullah*) şöyle der: “Ziyade şart koşulmuş olan her borç haramdır. Bunda ihtilaf yoktur.”

Ve ibni'l-Munzir (*rahimehullah*) şöyle der: “Alacaklıya bir ziyade veya hediye şart koşan borç sahibinin şart koştuğunun riba olduğu hususunda (ulema) icma etmiştir.”

Binaen aleyh muhakkak doğru olan alacaklının sadece borç aldığı paranın mislini geri ödemekle yükümlü olduğudur. Ancak paranın alım gücü kaybaldığı ve onu para olmaktan çıkardığı takdirde borç sahibi için haksız bir zararın vaki olmaması için borç paranın misli kıymetle geri ödenmesi söz konusu olabilir. Allah-u A'lem.

Bunu ibni Kudame (*rahimehullah*)'ın İmam Ahmed (*rahimehullah*)'tan naklettiği haber de destekliyor. Şöyle diyor: “Borç para olduğunda ve sultan tarafından yasaklanıp tedavülden kaldırıldığında o zaman borç sahibinin kıymetin mislini alma hakkı vardır çünkü alacaklının elindeyken malı (parası) değerini yitirmiştir. Ahmed şöyle demiştir: “Aldığı gün sahip olduğu kıymetiyle eşleştirir ve ister çok kıymet kaybetmiş olsun ister az ona göre geri verir.” Kadı Ebu Yala şöyle demiştir: “Bütün insanlar o parayla alış verişini terk ettikleri takdirde durum böyledir. Lakin sultan yasaklamış olmasına rağmen insanlar yine de kullanıyorsa borç sahibi misli parayı alması gerekir.”

Mesela Türkiye de eski paranın yürürlükten kaldırılıp yeni para koyulduğu gibi. Bundan on sene önce 100.000.000 lira olarak verilen borç bugünün parasıyla kıymeti neyse ona göre geri ödenir. Çünkü eski paranın bugün artık mali bir karşılığı yoktur.

Velhasıl, Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksindeki artışı ana borç paraya ilave etmek ve bu ziyadeyi borç sözleşmesinde şart koşmak faiz ve haramdır.

Öğrenim kredisinde durum bu olduğundan ötürü bu krediyi alman caiz değildir. Allah-u A'lem.